

Suvestinė redakcija nuo 2021-01-01 iki 2022-12-16

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [23-902](#), i. k. 107301MISAK000D1-57

Nauja redakcija nuo 2016-07-01:

Nr. [D1-186](#), 2016-03-14, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04880

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMO, ANAEROBINIO
APDOROJIMO APLINKOSAUGINIŲ REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO**

2007 m. sausio 25 d. Nr. D1-57

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi,
tvirtinu Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo
aplinkosauginius reikalavimus (pridedama).“

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2020 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. D1-713)

BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMO, ANAEROBINIO APDOROJIMO APLINKOSAUGINIAI REIKALAVIMAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginiai reikalavimai (toliau – Reikalavimai) nustato biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo sąlygas, kompostuojamų, anaerobiniu būdu apdorojamų atliekų rūšis, reikalavimus komposto, anaerobinio raugo kokybei, užterštumui ir naudojimui, komposto, anaerobinio raugo priskyrimo tręšiamiesiems produktams kriterijus.

2. Asmenys, kompostuojantys biologiškai skaidžias atliekas (išskyrus buitinių kompostavimą vykdančius asmenis ir naudojančius pasigamintą kompostą savo reikmėms), pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 „Dėl Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“, Reikalavimų techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. D1-778 „Dėl Reikalavimų techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui patvirtinimo“, reikalavimus priskiriami atliekų tvarkytojams ir privalo laikytis juose nustatytų reikalavimų.

3. Reikalavimai taikomi asmenims, gaminantiems ir/ar naudojančioms kompostą, anaerobinį raugą, įskaitant kompostavimą buityje. Reikalavimus rekomenduojama taikyti asmenims, kurie šiaudus ir kitas gamtines nepavojingas žemės ūkio ar miškininkystės medžiagas naudoja ūkininkaudami, vykdančios miškininkystės veiklą procesais arba būdais, kurie nedaro žalos aplinkai ar nekelia grėsmės žmogaus sveikatai. Reikalavimuose nustatyti temperatūros ir laikymo įrenginyje trukmės parametrai netaikomi, kai kompostavimo ar anaerobinio apdorojimo būdai taikomi biologiškai skaidžių atliekų pradiniam apdorojimui, o gautas kompostas, anaerobinis raugas neskirti naudoti dirvožemio savybėms gerinti ar auginimo terpėms ruošti.

4. Reikalavimai netaikomi nuotekų dumbliui (ir kompostavimui kartu su kitomis biologiškai skaidžiomis atliekomis), kuris turi būti apdorojamas ir naudojamas tręšimui, rekultivavimui vadovaujantis Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2005 „Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai“ patvirtinimo“, techniniam kompostui ir techniniam raugui, kurie naudojami vadovaujantis Reikalavimais techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. D1-778 „Dėl Reikalavimų techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui patvirtinimo“.

5. Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, Reikalavimuose techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. D1-778 „Dėl Reikalavimų techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos tręšiamųjų produktų įstatyme (toliau – Įstatymas), 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamente (ES) Nr.

142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. liepos 12 d. Komisijos reglamentu (ES) 2017/1262 (toliau – Komisijos reglamentas (ES) Nr. 142/2011), 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2019/1009 (toliau – Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1069/2009).

II SKYRIUS

BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ APDOROJIMO ĮRENGINIŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI

6. Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimui skirta kompostavimo (priėmimo, laikymo, kompostavimo ir po apdorojimo gauto komposto laikymo) aikštelė įrengiama taip, kad iš aplinkinių teritorijų į ją nepatektų paviršinės nuotekos ir kiti paviršiniai vandenys (potvynių metu), o aikštelėje susidariusios paviršinės nuotekos ir kiti skysčiai į aplinką patektų tik per nuotekų tvarkymo sistemą, atitinkančią reikalavimus, nurodytus nuotekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose, taip pat iš aplinkos į aikštelę nepatektų požeminis (gruntinis) vanduo ir iš jos – į aplinką. Visame kompostavimo aikštelės plote (paviršinės dangos konstrukcijoje) turi būti įrengtas hidroizoliacinis sluoksnis, užtikrinantis jos sandarumą visą aikštelės eksploatavimo laikotarpį.

7. Įrengiant biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginius, turi būti atsižvelgiama į vyraujančią vėjų kryptį vietovėje, orientuojant įrenginius, kad būtų apsaugoti nuo vyraujančių vėjų ir veikla vykdoma neviršijant Lietuvos higienos normose HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“, reglamentuojamų triukšmo ribinių dydžių, Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“, reglamentuojamos kvapo ribinės vertės.

8. Naujai įrengiamuose kompostavimo, anaerobinio apdorojimo įrenginiuose turi būti užtikrinta, kad apdorojamos atliekos būtų priimanamos, laikomos ir kompostuojamos (kompostas vartomas, siojamas), anaerobiškai apdorojamos uždaroje patalpoje, užtikrinant kvapų sklaidimo prevenciją, dujų išvalymą prieš išleidžiant į aplinką, išskyrus aikšteles, kuriose kompostuojamos tik žaliosios atliekos. Aikštelėse, kur bus kompostuojamos tik žaliosios atliekos, turi būti numatytos priemonės dulkių, atsirandančių žaliųjų atliekų smulkinimo metu, prevencijai.

9. Visuose kompostavimo, anaerobinio apdorojimo įrenginiuose apdorojamos atliekos priimanamos, laikomos ir kompostuojamos, anaerobiškai apdorojamos uždaroje patalpoje, užtikrinant kvapų sklaidimo prevenciją, dujų išvalymą prieš išleidžiant į aplinką, išskyrus aikšteles, kuriose kompostuojamos tik žaliosios atliekos. Aikštelėse, kur kompostuojamos tik žaliosios atliekos, turi būti numatytos priemonės dulkių, atsirandančių žaliųjų atliekų smulkinimo metu, prevencijai.

10. Kompostavimo aikštelėse susidaranti nuotekos turi būti surenkamos ir panaudojamos kompostui drėkinti arba tvarkomos vadovaujantis Nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“.

11. Biologiškai skaidžių atliekų priėmimo, paruošimo kompostavimui, kompostavimo, brandinimo ir komposto laikymo zonos turi būti su nepralaidžiu paviršiumi, aiškiai atskirtos ir schematiškai nurodytos ir pažymėtos Atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente, kurio forma pateikta Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, 3 priede (toliau – Atliekų naudojimo ar šalinimo reglamentas).

12. Planuojant įrengti ar rekonstruoti kompostavimo aikšteles, anaerobinio apdorojimo įrenginius, įvertinus planuojamus įrenginių pajėgumus, turi būti atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, kai tokios procedūros turi būti atliktos vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu.

13. Biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginius įrengti draudžiama:

13.1. jei tokia veikla konkrečioje vietoje negalima dėl netinkamos žemės paskirties ar specialiųjų žemės naudojimo sąlygų;

13.2. potvynio metu užliejamuose plotuose (žemiau aukščiausios potvynio (1 proc. tikimybės) lygio altitudės).

14. Atstumas nuo kompostavimo aikštelių iki vandens ėmimo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.), kuriems apsaugoti nenustatytos apsaugos juostos, turi būti ne mažesnis kaip 50 m požeminio vandens srauto kryptimi ir 25 m prieš srautą.

15. Šalia kapinių įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės turi atitikti šiame skyriuje nustatytus reikalavimus. Tokių aikštelių eksploatavimo ir priežiūros tvarką nustato savivaldybės atsižvelgdamos, pavyzdžiui, į kapinių plėtros ir/ar teritorijų planavimo aspektus.

16. Jeigu biologiškai skaidžios atliekos kompostuojamos, anaerobiškai apdorojamos kartu su šalutiniais gyvūniniais produktais, jos turi būti tvarkomos įrenginyje, kuris atitinka šiame skyriuje nustatytus įrengimo reikalavimus ir:

16.1. patvirtintas vadovaujantis Komisijos reglamento (ES) Nr. 1069/2009 24 straipsniu;

16.2. atitinka Komisijos reglamento (ES) Nr. 142/2011 reikalavimus.

III SKYRIUS

REIKALAVIMAI BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMUI IR/AR ANAEROBINIAM APDOROJIMUI

17. Kompostuoti / anaerobiniu būdu apdoroti galima šias nepavojingąsias biologiškai skaidžias atliekas:

17.1. viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves, maisto gamybos ir prekybos įstaigose susidarantią maisto atliekas, netinkamus vartoti maisto produktus, tapusius atliekomis;

17.2. atskirai surinktas biologines atliekas, susidarantią buityje ar kituose šaltiniuose, kai jos sudėti tapačios su buityje susidarantiomis biologinėmis atliekomis, arba atskirtas (išrūšiuotas) biologiškai skaidžias atliekas iš mišrių komunalinių atliekų srauto;

17.3. žaliąsias atliekas (pavyzdžiui, šakas, žolę, medžių, krūmų lapus, gėles);

17.4. natūralias nepavojingąsias žemės ūkio, daržininkystės, sodininkystės atliekas, liekanas (pavyzdžiui, šiaudus, bulvienojus, cukrinių runkelių lapus);

17.5. nepavojingąsias medienos apdorojimo atliekas;

17.6. nepavojingas gamybos ir kitos ūkinės veiklos biologiškai skaidžias atliekas;

17.7. perdirbti netinkamo popieriaus ir kartono atliekas (išskyrus popieriaus ir kartono atliekas, padengtas ne biologiškai skaidžia dengiamąja medžiaga).

18. Kompostuoti draudžiama: pavojingąsias, infekuotas ir kitas medicininės atliekas (pavyzdžiui, susidarantią veterinarijos gydyklose, ligoninėse), kritusius gyvūnus, fekalijas.

19. Medienos kuro pelenai, atitinkantys Medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. sausio 5 d. įsakyme Nr. D1-14 „Dėl Medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytas didžiausias

leidžiamas cheminių medžiagų koncentracijas pelenuose, naudojamuose žemės ūkyje, gali sudaryti ne daugiau kaip 20 % apdorojamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio.

20. Asmenys, apdorojantys Reikalavimų 17 punkte nurodytas nepavojingąsias biologiškai skaidžias atliekas, kurios nepriskiriamos šalutiniams gyvūniniams produktams, arba apdorojantys maisto atliekas, susidarantiąsias viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves, maisto gamybos ir prekybos įstaigose, turi laikytis šių reikalavimų:

20.1. kompostuojant biologiškai skaidžias atliekas turi būti užtikrintas bent vienas iš temperatūros režimų:

20.1.1. ne trumpiau kaip 5 dienas išlaikyti ne žemesnę kaip 65 °C temperatūrą;

20.1.2. ne trumpiau kaip 7 dienas išlaikyti ne žemesnę kaip 60 °C temperatūrą;

20.1.3. ne trumpiau kaip 14 dienų išlaikyti ne žemesnę kaip 55 °C temperatūrą;

20.2. anaerobiškai apdorojant biologiškai skaidžias atliekas, turi būti užtikrinamas nors vienas iš temperatūros režimų:

20.2.1. ne trumpiau kaip 24 valandas išlaikyti ne žemesnę kaip 55 °C temperatūrą užtikrinant, kad apdorojamos atliekos įrenginyje bus laikomos ne trumpiau kaip 20 dienų;

20.2.2. apdorojus biologiškai skaidžias atliekas ne žemesnėje kaip 55 °C temperatūroje, ne trumpiau kaip 1 valandą, turi būti pasterizuojama ne žemesnėje kaip 70 °C temperatūroje;

20.2.3. apdorojus biologiškai skaidžias atliekas ne žemesnėje nei 55 °C temperatūroje, jos turi būti kompostuojamos užtikrinant bent vieną iš Reikalavimų 20.1.1–20.1.3 papunkčiuose nurodytų temperatūrinių režimų;

20.2.4. apdorojus biologiškai skaidžias atliekas 37–40 °C temperatūroje ne trumpiau kaip 1 valandą, turi būti pasterizuojama ne žemesnėje kaip 70 °C temperatūroje;

20.2.5. apdorojus biologiškai skaidžias atliekas 37–40 °C temperatūroje, vėliau jos turi būti kompostuojamos užtikrinant bent vieną iš Reikalavimų 20.1.1–20.1.3 papunkčiuose nurodytų temperatūrinių režimų.

21. Šalutiniams gyvūniniams produktams priskiriamos atliekos (išskyrus 20 punkte minimas maisto atliekas, susidarantiąsias viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves, maisto gamybos ir prekybos įstaigose) turi būti tvarkomos Komisijos reglamentuose (ES) Nr. 1069/2009 ir (ES) Nr. 142/2011 nustatyta tvarka.

22. Žaliąsias atliekas kompostuojant kaupuose, kompostuojamą medžiagą reikia reguliariai mechanškai vartyti arba perkrauti, kad būtų užtikrintas visos medžiagos kompostavimas.

23. Asmenys, apdorojantys biologiškai skaidžias atliekas, išskyrus asmenis, kurie apdoroja tik žaliąsias atliekas, turi užtikrinti šiame skyriuje nurodytų temperatūros parametrų ir reikiamo deguonies kiekio išlaikymą visame kompostuojamų atliekų kaupo tūryje, užtikrinti nuolatinį jų matavimą, stebėseną ir registravimą visu aktyvaus kompostavimo laikotarpiu. Asmenys, apdorojantys tik žaliąsias atliekas, turi užtikrinti šiame skyriuje nurodytų temperatūros parametrų ir reikiamo deguonies kiekio išlaikymą ir temperatūros, išmatuotos kompostavimo proceso metu, naudojant matavimo instrumentus, registravimą registracijos žurnale. Kompostuojamų atliekų proporcijos, matavimo taškai, matavimo prietaisai, matavimo dažnumas ir kiti techniniai parametrai privalo būti aprašyti Atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente, kuris yra Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės ir/ar Taršos leidimo priedas.

24. Komposto vartymo, sijojimo ir kitais atvejais, esant didelei kvapų pasklidimo į aplinką tikimybei, turi būti naudojamos kvapų mažinimo priemonės.

25. Asmenys, kompostuojantys biologiškai skaidžias atliekas, kiekviename formuojamame kompostavimo kaube registracijos žurnale privalo registruoti šiuos duomenis:

25.1. kompostavimui panaudotų biologiškai skaidžių atliekų kiekį tonomis, nurodyti atliekų kodą ir pavadinimą;

25.2. kompostavimo pradžią ir pabaigą;

25.3. deguonies ir temperatūros stebėsenos rezultatus;

25.4. kaupų vartymo datas;

25.5. kompostavimo proceso trikdžius;

25.6. komposto brandinimo pradžią ir pabaigą;

25.7 brandinto komposto sijojimo datas.

26. Brandinimas yra privalomas kompostavimo proceso etapas, kai kompostas atvėsta iki 40–50°C. Šiame etape reikia išvengti:

26.1. anaerobinių sąlygų susidarymo dėl per didelės drėgmės, sutankėjusios medžiagos struktūros ar per didelių pylimų;

26.2. per didelio medžiagos išdžiūvimo;

26.3. dulkių tvarkant brandinamą kompostą;

26.4. brandinamo komposto susimaišymo su kitomis atliekomis ar medžiagomis ir užteršimo, įskaitant patogeniniais mikroorganizmais;

26.5. sėklų išplitimo komposte (neleisti augalijai augti ant brandinamo komposto kaupų).

27. Kompostas turi būti persijotas atskiriant nesusikompostavusias biologiškai skaidžių atliekų dalis ir priemaišas. Visos atsijotos kompostavimui tinkamos priemaišos grąžinamos į kompostuoti.

IV SKYRIUS KOMPOSTO IR ANAEROBINIO RAUGO TYRIMAI

28. Komposto, anaerobinio raugo tyrimai atliekami baigus kompostavimo, anaerobinio apdorojimo procesą.

29. Komposto, anaerobinio raugo kokybės ir užterštumo rodiklių tyrimų dažnumas nurodytas 1 priede.

30. Komposto, anaerobinio raugo tyrimai turi būti atliekami laboratorijose, akredituotose pagal LST EN ISO/IEC 17025 standartą atlikti konkrečius matavimus ar tyrimus, imti ėminius laboratoriniams tyrimams ir/ar matavimams atlikti arba turinčios leidimus atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus, išduotus Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 „Dėl Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

31. Komposto, anaerobinio raugo tyrimai atliekami taikant standartizuotus tyrimų metodus. Tik atlikus komposto, anaerobinio raugo tyrimus, jie gali būti:

31.1. priskirti tręšiamiesiems produktams vadovaujantis Reikalavimų VII skyriaus kriterijais;

31.2. nepriskirti tręšiamiesiems produktams vadovaujantis Reikalavimų VIII skyriaus kokybės rodikliais;

31.3. atliekomis vadovaujantis Reikalavimų X skyriaus reikalavimais.

V SKYRIUS REIKALAVIMAI KOMPOSTO LAIKYMO ĮRENGINYJE

32. Pagal šių Reikalavimų nuostatas pagamintas kompostas turi būti laikomas biologiškai skaidžių atliekų įrenginiui priklausančioje teritorijoje ir skirtoje laikymo zonoje arba kitoje teritorijoje, kuri atitinka Reikalavimų II skyriuje nustatytus reikalavimus ir kurioje leidžiama saugoti kompostą.. Vienos serijos kompostas negali maišytis su kitos serijos kompostu, kitomis atliekomis ar medžiagomis ir būti užterštas. Konkretūs pagaminto komposto laikymo (įskaitant ir didžiausią vienu metu leidžiamą laikyti pagaminto komposto kiekį) ir panaudojimo reikalavimai turi būti numatyti Atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente.

33. Perkeliant kompostą į laikymo zoną, registracijos žurnale rašomi šie duomenys:

33.1. schematiškai nurodyta konkreti komposto laikymo vieta biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo įrenginyje;

33.2. komposto pagaminimo data ir komposto gamybai naudotų biologiškai skaidžių atliekų rūšys;

33.3. komposto perkėlimo į laikymo zoną data;

33.4. komposto kiekis;

33.5. komposto serijos numeris.

34. Prie laikomo komposto turi būti pastatytas oro sąlygoms atsparus ženklas, pagal kurį registracijos žurnale būtų galima rasti informaciją apie komposto sukrovimo datą ir komposto serijos numerį.

VI SKYRIUS

REKOMENDACIJOS KOMPOSTAVIMUI BUITYJE IR VIEŠOJO MAITINIMO ĮSTAIGOSE

35. Asmenims, kompostuojantiems buityje susidarančias biologiškai skaidžias atliekas kompostavimo konteineriuose (dėžėse) ar atitinkamai įrengtose kompostinėse, rekomenduojama laikytis šių reikalavimų:

35.1. kompostavimo vieta parenkama nuošalesnėje sklypo vietoje (rekomenduojama bent 2 metrų atstumu nuo gretimų sklypų ribos atsižvelgiant į vyraujančią vėjo kryptį);

35.2. buitiniam kompostavimui naudoti tinkamas atliekas, pavyzdžiui, vaisius, daržoves, kiaušinių lukštus, arbatos pakelius, kavos, arbatos tirščius, medienos kuro pelenus, anglis, kartoną, kitus popieriaus gaminius (išskyrus popieriaus gaminius, padengtus ne biologiškai skaidžia dengiamąja medžiaga), iš popieriaus ir kartono pagamintus kiaušinių dėklus, naminių graužikų (žiurkėnų, jūrų kiaulyčių) natūralius pakratus, augalų lapus, nupjautą žolę, jaunas piktžoles (be subrendusių sėklų), seną vazonų žemę, ūkinių gyvūnų (pavyzdžiui, vištų, triušių, karvių, arklių) mėšlą, smulkias šakas, senus šiaudus, šieną, velėną;

35.3. buitiniam kompostavimui nenaudoti netinkamų atliekų, pavyzdžiui, mėsos, žuvies, riebalų, kaulų, pieno produktų, plastikinių, sintetinių atliekų, augalų ligomis užkrėstų augalų, šunų, kačių ekskrementų, piktžolių, turinčių subrendusių sėklų, skerdienos atliekų, sauskėlių, laikraščių, žurnalų, kritusių gyvūnų, fekalijų, nuotekų valymo dumblo;

35.4. kompostuojamose atliekose neturi būti pavojingų ir infekuotų medžiagų (pavyzdžiui, radioaktyvių, toksinių medžiagų, dervų, tepalų ar kt.), stiklo, plastiko priemaišų;

35.5. prieš kompostuojant šakas, rekomenduojama jas sukapoti arba susmulkinti;

35.6. kompostą prieš naudojimą rekomenduojama persijoti per retą tinklą (angų dydis – 1–2,5 cm) kad atsiskirtų šakų likučiai ir kitos priemaišos. Visos atsijotos kompostavimui tinkamos priemaišos gali būti naudojamos ruošiant kitą kompostą;

35.7. tinkamas kompostas turi būti vienalytis, tamsus, kvėpėti žeme.

36. Konkrečius buitinio kompostavimo vietų įrengimo reikalavimus ir/ar rekomendacijas gali nustatyti savivaldybės.

37. Asmenims, apdorojantiems maisto atliekas, susidarančias visuomeninėse bei namų ūkio virtuvėse, ir maisto atliekas, susidarančias viešojo maitinimo įstaigose, specialiuose įrenginiuose, pritaikytuose naudoti patalpų viduje, rekomenduojama laikytis Reikalavimų 20 punkte nurodytų reikalavimų.

38. Asmenims, apdorojantiems jų veiklos metu susidariusias žaliąsias atliekas, rekomenduojama laikytis Reikalavimų 20.1–20.2 papunkčiuose nustatytų reikalavimų.

39. Pagamintą kompostą buityje ir viešojo maitinimo įstaigose, namų ūkio virtuvėse ir maisto atliekas, susidarančias viešojo maitinimo įstaigose, specialiuose įrenginiuose, pritaikytuose naudoti patalpų viduje, galima naudoti tik savo reikmėms, pavyzdžiui, mėgėjų daržininkystėje, gėlininkystėje, kambariniams augalams auginti.

VII SKYRIUS

KOMPOSTO, ANAEROBINIO RAUGO PRISKYRIMO TRĘŠIAMIESIEMS PRODUKTAMS KRITERIJAI

40. Kompostas, anaerobinis raugas priskiriami tręšiamiesiems produktams, jei jie atitinka Įstatyme nustatytus reikalavimus ir įrašyti į Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 3D-292 „Dėl Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašas). Kompostas ir anaerobinis raugas, atitinkantys Įstatyme nustatytus reikalavimus, turi būti naudojami Įstatyme nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS

KOMPOSTO, ANAEROBINIO RAUGO, NEPRISKIRTŲ TRĘŠIAMIESIEMS PRODUKTAMS, KOKYBĖS RODIKLIAI

41. Kompostas ir anaerobinis raugas laikomas paruoštu ir tinkamu naudoti dirvožemio savybėms gerinti ar auginimo terpėms ruošti, kai:

- 41.1. neatitinka Įstatyme ir Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašė nustatytų reikalavimų;
- 41.2. komposto deguonies sugerties greitis (stabilumas) yra ne didesnis kaip 15 mmol O₂/kg organinės medžiagos/val.;
- 41.3. anaerobinio raugo deguonies sugerties greitis (stabilumas) yra ne didesnis kaip 50 mmol O₂/kg organinės medžiagos/val.;
- 41.4. sunkiųjų metalų koncentracijos neviršija leistinų ribų, nurodytų Reikalavimų 2 priedo 1 lentelėje;
- 41.5. mikrobiologiniai-parazitologiniai rodikliai neviršija leistinų ribų, nustatytų Reikalavimų 2 priedo 2 lentelėje;
- 41.6. nepageidaujamos priemaišos atitinka leistinas ribas, nurodytas Reikalavimų 2 priedo 3 lentelėje.

42. Komposto, anaerobinio raugo gamintojai atsakingi, kad su kompostu, anaerobiniu raugu neplistų augalų patogenai – parazitiniai grybai, bakterijos, virusai, vabzdžiai, viroidai, nematodai, piktžolių sėklos ir nepadarytų nuostolių komposto, anaerobinio raugo vartotojams.

IX SKYRIUS

KOMPOSTO, ANAEROBINIO RAUGO NAUDOJIMO REIKALAVIMAI

43. Kompostas, anaerobinis raugas, neatitinkantys Įstatyme ir Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašė nustatytų reikalavimų, turi būti naudojami dirvožemio savybėms gerinti ar auginimo terpėms ruošti, kad:

- 43.1. maksimali naudojama komposto, anaerobinio raugo norma turi užtikrinti, kad į dirvožemį nepatektų: azoto – daugiau kaip 170 kg/ha per metus, fosforo – 40 kg/ha arba fosforo (V) oksido (P₂O₅) – 90 kg/ha per metus;
- 43.2. komposto, anaerobinio raugo naudojimo kiekis turi būti perskaičiuotas pagal azoto ir fosforo kiekį jame, laikantis maksimalių šių medžiagų įterpimo į dirvą normų, nurodytų Reikalavimų 43.1 papunktyje.

44. Kompostas, anaerobinis raugas, neatitinkantys Įstatyme ir Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašė nustatytų reikalavimų, turi būti naudojami dirvožemio savybėms gerinti ar auginimo terpėms ruošti šia tvarka:

- 44.1. asmenys, kurie gamina kompostą, anaerobinį raugą, vadovaudamiesi Reikalavimų nuostatomis iš biologiškai skaidžių atliekų perduodami kompostą, anaerobinį raugą naudotojui, privalo išduoti pažymėjimą, kuriame nurodyta:
 - 44.1.1. sausųjų medžiagų kiekis;
 - 44.1.2. organinių medžiagų kiekis;
 - 44.1.3. pH;
 - 44.1.4. suminio azoto ir fosforo kiekis;
 - 44.1.5. sunkiųjų metalų koncentracijos;
 - 44.1.6. perduodamo komposto, anaerobinio raugo kiekis;

44.1.7. rekomendacijos naudojimui ir naudojimo normos, apskaičiuotos vadovaujantis kokybiniais komposto, anaerobinio raugo parametrais, nurodytais Reikalavimų 44.1.1–44.1.5 papunčiuose;

44.2. asmenys, kurie vadovaujantis šių Reikalavimų nuostatomis iš biologiškai skaidžių atliekų gamina kompostą, anaerobinį raugą, privalo suvesti ir saugoti atiduodamo komposto, anaerobinio raugo kokybės ir naudojimo duomenis. Komposto, anaerobinio raugo kokybės ir naudojimo duomenų suvestinės forma (toliau – Suvestinė) pateikta Reikalavimų 3 priede. Paaiškinimai dėl Suvestinės pildymo tvarkos pateikti Reikalavimų 4 priede. Pasikeitus Suvestinėje nurodytai informacijai, Suvestinė turi būti patikslinta. Komposto, anaerobinio raugo kokybės ir naudojimo duomenys saugomi ne mažiau kaip 5 metus nuo suvestinės užpildymo/patikslinimo dienos, o vėliau sunaikinami įstatymų nustatyta tvarka. Asmens duomenys kaupiami kontrolės tikslais ir tvarkomi Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB nustatyta tvarka.

44.3. per metus su kompostu, anaerobiniu raugu į dirvą patenkančio (su kitomis trąšomis) maksimalus azoto (N), fosforo (P) arba fosforo (V) oksido (P_2O_5) kiekis neturi viršyti Reikalavimų 43.1 papunktyje nurodyto kiekio;

44.4. komposto, anaerobinio raugo naudojimo kiekis turi būti perskaičiuotas pagal azoto ir fosforo kiekį jame laikantis maksimalių šių medžiagų įterpimo į dirvą normų, nurodytų Reikalavimų 43.1 papunktyje;

44.5. pažeistoms teritorijoms rekultivuoti naudojamo komposto norma turi būti numatyta valstybinių pažeistų žemių tvarkymo planuose, žemės gelmių naudojimo planuose ar naudingųjų iškasenų išteklių naudojimo projektuose.

X SKYRIUS

KOMPOSTO, ANAEROBINIO RAUGO VIRTIMAS ATLIEKOMIS

45. Kompostas, anaerobinis raugas, neatitinkantys Įstatyme ir Tręšiamųjų produktų identifikavimo sąraše nustatytų reikalavimų, tampa atliekomis, kai kompostas, anaerobinis raugas neatitinka Reikalavimų VII skyriaus kriterijų, VIII skyriaus kokybės rodiklių, IX skyriaus naudojimo reikalavimų ir negali būti perdirbtas.

46. Kompostui, anaerobiniam raugui, atitinkančiam šiame skyriuje nustatytus atvejus, taikomi atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti reikalavimai.

XI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47. Asmenys, pažeidę Reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

Biologiškai skaidžių atliekų
kompostavimo, anaerobinio
apdorojimo aplinkosauginių
reikalavimų
1 priedas

KOMPOSTO IR ANAEROBINIO RAUGO KOKYBĖS IR UŽTERŠTUMO RODIKLIŲ TYRIMŲ DAŽNUMAS

Kriterijus	Metinis apdorojamų žaliavų kiekis	Tyrimų dažnumas
1.1. sunkiųjų metalų kiekio ribinės vertės; 1.2. mikrobiologinis užterštumas; 1.3. fiziniai teršalai (stiklas, metalai, plastikas, akmenys); 1.4. organinės medžiagos ir sausoji medžiaga; 1.5. daigios augalų sėklos; 1.6. kokybės rodikliai.	Apdorojamų žaliavų kiekis (t) $\leq 4\,000$.	1 kiekvienam 1 000 tonų žaliavų, apvalinant iki kito sveikojo skaičiaus.
	Apdorojamų žaliavų kiekis (t) > 4000 .	Pirmaisiais metais ne mažiau kaip 4 (po vieną ėminį per sezoną). Tyrimų skaičius paskesniais metais apskaičiuojamas: $\text{tyrimų per metus skaičius} = \frac{\text{metinis žaliavų kiekis (tonomis)}}{10\,000 \text{ tonų}} + 1$ (apvalinant iki kito sveikojo skaičiaus). Ne mažiau kaip 4 ir ne daugiau kaip 12.

Biologiškai skaidžių atliekų
kompostavimo, anaerobinio
apdorojimo aplinkosauginių
reikalavimų
2 priedas

KOMPOSTO IR ANAEROBINIO RAUGO KOKYBINIAI REIKALAVIMAI

Didžiausiosios leidžiamosios sunkiųjų metalų koncentracijos (mg/kg SM) kompostuose, anaerobiniuose rauguose 1 lentelė

Sunkieji metalai	Didžiausioji leidžiamoji koncentracija, mg/kg SM
Kadmis (Cd)	≤ 2
Švinas (Pb)	≤ 120
Gyvsidabris (Hg)	≤ 1
Chromas (Cr)	≤ 70
Cinkas (Zn)	≤ 800
Varis (Cu)	≤ 300
Nikelis (Ni)	≤ 50
Arsenas (As)	≤ 40

Leistinos mikrobiologinio-parazitologinio užterštumo ribos (mg/kg SM) kompostuose ir anaerobiniuose rauguose 2 lentelė

Pavadinimas	Leistina riba
Fekalinės žarnyno lazdelės (<i>Escherichia coli</i>)	≤ 1000 kol. sk./g
Anaerobinės klostridijos (<i>Clostridium perfringens</i>)	$\leq 100\,000$ kol. sk./g
Helmintų kiaušinėliai ir lervos	0 vnt./kg
<i>Salmonella spp.</i> bakterijos	0 vnt./kg.

Nepageidaujamų priemaišų leistinos ribos kompostuose ir anaerobiniuose rauguose 3 lentelė

Pavadinimas	Leistina riba
Stiklas, metalai, plastikas, kai jų dalelės didesnės kaip 2 mm	$\leq 0,5\%$
Daigios augalų sėklos, tarp jų gyvybingos piktžolės, šakniastiebiai	≤ 2 vnt./kg
Akmenys, didesni kaip 10 mm, skaičiuojant sausąjį svorį	$\leq 5\%$

(Komposto, anaerobinio raugo kokybės ir naudojimo _____ m. Duomenų suvestinės forma)

Pradėta pildyti: _____

**I. Komposto, anaerobinio raugo kokybės ir naudojimo duomenų suvestinę pateikusio
juridinio asmens duomenys**

1. Juridinio asmens identifikacija

Juridinio asmens kodas Juridinio asmens pavadinimas

--	--

2. Juridinio asmens buveinė

Vietovės (miesto, miestelio, kaimo,
viensėdžio) pavadinimas

Gatvė

Namo
Nr.

--	--	--

3. Juridinio asmens kontaktinė informacija

Atsakingo asmens vardas, pavardė

Telefono Nr.

El. pašto adresas

--	--	--

II. Komposto, anaerobinio raugo kokybės ir naudojimo duomenys

4. Komposto, anaerobinio raugo gavėjo identifikacija

Komposto, anaerobinio raugo partijos ID	Komposto serijos numeris	Juridinio asmens kodas	Juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens vardas, pavardė
4.1	4.2	4.3	4.4

5. Komposto, anaerobinio raugo panaudojimo vietos aprašymas

Komposto, anaerobinio raugo partijos ID	Vietovės (miesto, miestelio, kaimo, viensėdžio) pavadinimas	Plotas, ha	Komposto, anaerobinio raugo naudojimo paskirtis
5.1	5.2	5.3	5.4

6. Sunkiųjų metalų koncentracija komposte, anaerobiniame rauge (Komposto, anaerobinio raugo partijos ID _____).

Komposto, anaerobinio raugo partijos ID	Sunkiųjų metalų koncentracija, mg/kg sausųjų medžiagų						
	Pb	Cd	Cr	Cu	Ni	Zn	Hg
6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8

7. Komposto, anaerobinio raugo kokybės parametrai (Komposto, anaerobinio raugo partijos ID ____).

Komposto, anaerobinio raugo partijos ID	Komposto, anaerobinio raugo kiekis, t	Sausųjų medžiagų kiekis, %	Organinių medžiagų kiekis, %	pH	Suminio azoto (N) kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Suminio fosforo (P) kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Apskaičiuotos naudojimo normos
7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7	7.8

KOMPOSTO IR ANAEROBINIO RAUGO KOKYBĖS IR NAUDOJIMO DUOMENŲ SUVESTINĖS PILDYMO TVARKA

Skiltys	Pavadinimas	Paaiškinimas
4.1 5.1 6.1 7.1	Komposto, anaerobinio raugo partijos ID	Unikalus 10 skaitmenų naudotojui atiduoto komposto arba anaerobinio raugo partijos identifikacijos kodas (ID) sudaromas taip: pirmi aštuoni skaičiai rodo atidavimo datą (MMMM.mm.dd), paskutiniai 2 rodo komposto arba anaerobinio raugo partijų skaičių, išduotą tą pačią dieną skirtingiems komposto arba anaerobinio raugo naudotojams; data ir komposto arba anaerobinio raugo partijų skaičius atskiriami brūkšneliu. Pavyzdžiui, 20181116_03 identifikuoja 2018 m. lapkričio 16 d. išduotą trečią partiją komposto arba anaerobinio raugo, t. y. šią dieną išduotos dar dvi partijos.
4.2	Komposto serijos numeris	Pildoma, jei gavėjui perduodamas kompostas.
4.3	Juridinio asmens kodas	Jei komposto, anaerobinio raugo gavėjas yra juridinis asmuo, nurodyti jo kodą Juridinių asmenų registre.
4.4	Juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens vardas, pavardė	Pavadinimas įrašomas, jei komposto, anaerobinio raugo gavėjas yra juridinis asmuo; vardas ir pavardė – jei komposto, anaerobinio raugo gavėjas yra fizinis asmuo.
5.2	Vietovės (miesto, miestelio, kaimo, viensėdžio) pavadinimas	Nurodomas miesto, miestelio, kaimo ar viensėdžio pavadinimas, kuriame bus naudojamas kompostas arba anaerobinis raugas.
5.3	Plotas, ha	Nurodomas plotas, kuriame panaudotas kompostas, anaerobinis raugas.
5.4	Komposto, anaerobinio raugo naudojimo paskirtis	Komposto, anaerobinio raugo naudojimo paskirtis, pavyzdžiui, žemės ūkyje, pažeistų teritorijų rekultivavimas, energinių augalų terpėms ruošti ir t. t.
6	Sunkiųjų metalų koncentracija komposte, anaerobiniame rauge	6.2–6.8 skiltyse rašomos sunkiųjų metalų koncentracijos mg/kg sausųjų medžiagų.
7.3	Sausųjų medžiagų kiekis, % (vid.)	Sausųjų medžiagų kiekis komposte arba anaerobiniame rauge, %.
7.4	Organinių medžiagų kiekis, %	Organinių medžiagų kiekis komposte arba anaerobiniame rauge, %.

Skiltys	Pavadinimas	Paaiškinimas
7.5	pH	Nurodomas komposto, anaerobinio raugo pH rodiklis.
7.6	Suminio azoto (N) kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Komposte, anaerobiniame rauge esantis azoto (N) kiekis, mg/kg sausųjų medžiagų.
7.7	Suminio fosforo (P) kiekis, mg/kg sausųjų medž.	Komposte, anaerobiniame rauge esantis fosforo (N) kiekis, mg/kg sausųjų medžiagų.
7.8	Apskaičiuotos naudojimo normos	Komposto, anaerobinio raugo naudojamas kiekis turi būti perskaičiuotas pagal azoto ir fosforo kiekį jame laikantis maksimalių šių medžiagų įterpimo į dirvą normų, nurodytų Reikalavimų 43.1 papunktyje.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-419](#), 2009-07-20, Žin., 2009, Nr. 88-3777 (2009-07-25), i. k. 109301MISAK00D1-419

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. D1-57 "Dėl Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-186](#), 2016-03-14, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04880

Dėl 2007 m. sausio 25 d. aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-713](#), 2020-11-24, paskelbta TAR 2020-11-24, i. k. 2020-24830

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo